

Załącznik do uchwały Nr XXX/233/2005
Rady Powiatu w Radzynie Podlaskim
z dnia 9 listopada 2005 roku

***POWIATOWY PROGRAM DZIAŁAŃ
NA RZECZ OSÓB
NIEPEŁNOSPRAWNYCH
NA LATA 2005 - 2015***

Radzyń Podl. 2005

Powiatowy Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych

<u>1 Wstęp.....</u>	<u>2</u>
<u>2 Uzasadnienie programu.....</u>	<u>4</u>
<u>3 Cele operacyjne programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych powiatu radzyńskiego na lata 2005 - 2020 .....</u>	<u>6</u>
<u>3.1 Cel operacyjny I.....</u>	<u>7</u>
Promowanie aktywnych form wsparcia osób niepełnosprawnych.....	7
<u>3.2 Cel operacyjny II.....</u>	<u>10</u>
Priorytetowe traktowanie rehabilitacji zawodowej oraz tworzenie miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych	10
<u>3.3 Cel operacyjny III.....</u>	<u>12</u>
Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych w zakresie dostępu do edukacji	12
<u>3.4 Cel operacyjny IV.....</u>	<u>14</u>
Ograniczanie skutków niepełnosprawności poprzez likwidację barier architektonicznych, komunikacyjnych i transportowych, zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i udział w turnusach rehabilitacyjnych	14
<u>4 Harmonogram realizacji celów operacyjnych na lata 2005-2015.....</u>	<u>17</u>

Powiatowy Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych

1 WSTĘP

Zmiany jakie dokonują się w Polsce w ostatnich latach są szczególnie widoczne w obszarze społecznego i ekonomicznego funkcjonowania obywateli. Osoby niepełnosprawne jako członkowie społeczności na równi ze wszystkimi zmian tych doświadczają, ale nie są w stanie na równi z innymi, ze względu na ograniczenia w swoim funkcjonowaniu, bez odpowiedniej pomocy, przystosować się optymalnie i szybko do zachodzących zmian, a co za tym idzie w pełni odnaleźć się w nowej rzeczywistości. Sytuacja ta prowadzi do zmiany oczekiwań, zarówno samych osób niepełnosprawnych jak i sprawnej części społeczeństwa, wobec kompleksowej rehabilitacji.

Reforma ustrojowa państwa stworzyła możliwości innego niż dotychczas uporządkowania systemu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.

Przyjęto założenia, że nie wystarczy prosta decentralizacja, czyli przeniesienie kompetencji na niższy szczebel, ale że konieczna jest również integracja usług społecznych na szczeblu powiatu. Samorządy powiatowe otrzymały określone zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej, dotychczas z różnymi skutkami wykonywane przez scentralizowane struktury administracji rządowej. W wyniku reformy po raz pierwszy w najnowszej historii samorząd przyjął odpowiedzialność za swoich niepełnosprawnych obywateli – wyborców. W ten sposób została zredukowana jedna z największych patologii dotychczasowego systemu – pozbawienie osób niepełnosprawnych możliwości wpływania na podejmowane wobec nich decyzje.

Aby samorządy mogły z powodzeniem realizować swoje zobowiązania wobec osób niepełnosprawnych przekazano do ich dyspozycji środki finansowe Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, co nie było łatwe przy oporze scentralizowanej instytucji.

Specyficzne potrzeby osób niepełnosprawnych uwzględnione zostały w dziesiątkach przepisów prawa dotyczących nieomal wszystkich aspektów organizacji i funkcjonowania społeczeństwa, w tym w przepisach dotyczących ochrony zdrowia, edukacji i pomocy społecznej, budownictwa, komunikacji, łączności i kultury fizycznej.

Istnieje też odrębne ustawodawstwo regulujące szczególnie istotną dla niepełnosprawnych obywateli sferę zawodowej i społecznej rehabilitacji oraz zatrudniania. Osobą niepełnosprawną w świetle obecnie obowiązujących przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób

Powiatowy Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych

niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776 z późn. zm.) jest osoba, której stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza, bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności zdolności do wykonywania pracy zawodowej, jeżeli uzyska orzeczenie o:

- zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności,
- całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy – na podstawie odrębnych przepisów lub
- o niepełnosprawności, wydanym przed ukończeniem 16 roku życia.

Ustawa określa również trzy stopnie niepełnosprawności (znaczny, umiarkowany i lekki). Stopnie te odpowiadają wcześniejszym tzw. grupom inwalidzkim odpowiednio: pierwszej, drugiej i trzeciej. Jeżeli osoba niepełnosprawna posiadała przed dniem wejścia w życie ustawy (1 stycznia 1998 roku) orzeczenie Komisji Lekarskiej do Spraw Inwalidztwa i Zatrudnienia o zakwalifikowaniu do jednej z tych trzech grup na stałe, wówczas automatycznie traktuje się ją jako osobę posiadającą orzeczenie o odpowiadającym grupie stopniu niepełnosprawności. I tak odpowiednio:

- znaczny stopień niepełnosprawności – I grupa inwalidzka – całkowicie niezdolny do pracy i niezdolny do samodzielnej egzystencji,
- umiarkowany stopień niepełnosprawności – II grupa inwalidzka – całkowicie niezdolny do pracy,
- lekki stopień niepełnosprawności – III grupa inwalidzka – częściowo niezdolny do pracy.

Natomiast osoby o stałej albo długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym uznaje się za niepełnosprawne, z tym że:

1. osoby, którym przysługuje zasiłek pielęgnacyjny, traktuje się jako zaliczone do znacznego stopnia niepełnosprawności,
2. pozostałe osoby traktuje się jako zaliczone do lekkiego stopnia niepełnosprawności (pod warunkiem, iż nabyły prawo przed dniem wejścia w życie ustawy). **Osoby posiadające orzeczenie lekarza orzecznika KRUS wydane po dniu wejścia w życie ustawy (po 1 stycznia 1998 roku) nie są osobami prawnie niepełnosprawnymi.**

Powiatowy Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych

2 UZASADNIENIE PROGRAMU

Z diagnozy strategicznej wynika, że ilość dorosłych niepełnosprawnych ciągle wzrasta (w roku 2004 w stosunku do roku 2003–ego był to wzrost w wysokości 27%, natomiast w stosunku do roku 2001–ego o ponad 242%). Przyczynami takiego stanu to przede wszystkim: pogorszenie stanu zdrowia społeczeństwa oraz niewiedza osób niepełnosprawnych na temat należącej się im pomocy.

Natomiast analizując dane dotyczące wieku, wykształcenia i zatrudnienia osób niepełnosprawnych zauważamy pewną zależność między nimi. Maleje ilość osób z wykształceniem podstawowym, a na taki stan z pewnością ma wpływ również malejąca liczba osób w wieku 16 – 25 lat (niepełnosprawny kończący 16 rok życia może posiadać jedynie wykształcenie podstawowe), o czym świadczy także wzrastająca ilość osób z wykształceniem średnim. Zauważamy również, że „mamy” coraz więcej niepełnosprawnych z wykształceniem wyższym. Świadczy to o występującej potrzebie kształcenia, jednak niepokojący jest najniższy udział w całkowitej ilości osób niepełnosprawnych. Przyczyną takiego stanu jest na pewno w dużej mierze brak środków finansowych na kontynuowanie nauki, jak również słabe przystosowanie szkół wyższych dla potrzeb ludzi chorych przede wszystkim ruchowo. Widzimy także wzrastającą ilość zatrudnionych osób niepełnosprawnych. Jednak nie dzieje się to na podstawie chęci zatrudnienia osoby niepełnosprawnej, ale na przyznaniu obecnemu pracownikowi stopnia niepełnosprawności (pociąga to za sobą fakt wzrastającej ilości osób niepełnosprawnych).

Z analizy diagnozy strategicznej wynika, że podstawową przyczyną niepełnosprawności są choroby narządu ruchu (stanowią one w roku 2004 ponad 42% - owy udział w całkowitej ilości osób, a w roku 2001 nawet ponad 85% - owy). Biorąc pod uwagę ten fakt, musimy pamiętać o przystosowaniu najważniejszych instytucji powiatu dla osób z tego rodzaju schorzeniem.

Z danych zawartych w diagnozie strategicznej wynika, że wydatki ponoszone na osoby niepełnosprawne są wysokie (kilkaset milionów rocznie). Są one związane z rehabilitacją zawodową, czyli finansowaniem oraz tworzeniem nowych stanowisk pracy oraz rehabilitacją społeczną, czyli przede wszystkim dofinansowaniem do wyjazdów na turnusy rehabilitacyjne oraz dofinansowaniem do zakupu sprzętu ortopedycznego i rehabilitacyjnego.

Powiatowy Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych

Wiemy również, że wysokość funduszy na pomoc osobom niepełnosprawnym jest na przełomie lat zbliżona do siebie. Niepokojący może być jedynie fakt, iż faktyczne wydatki są niższe od przyznanych funduszy. Przyczyną takiego stanu jest w zdecydowanym stopniu ubóstwo społeczeństwa, a w szczególności osób niepełnosprawnych (którzy znaczną część swoich dochodów przeznaczają na leki). Wiele chętnych rezygnuje z wyjazdu na turnus rehabilitacyjny, czy z zakupu sprzętu ortopedycznego, gdyż nie są w stanie dopłacić różnicy między ceną zakupu a kwotą dofinansowania (tak też w roku 1999 zdecydowana różnica w przypadku barier funkcjonalnych, w skład, których wchodzi bariery komunikacyjne i architektoniczne).

W powiecie radzyńskim brakuje placówki, która zajmowałaby się bezpośrednio rehabilitacją osób niepełnosprawnych oraz uczyłaby ich funkcjonowania w „dzisiejszym” społeczeństwie.

Na terenie powiatu radzyńskiego znajduje się wiele instytucji i organizacji pozarządowych działających na obszarze pomocy społecznej.

Należą do nich:

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej oraz siedem Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej
3. Dom Dziecka – placówka opiekuńczo – wychowawcza socjalizacyjna w Białce
4. Świetlice środowiskowe
5. Dzienny Środowiskowy Dom Samopomocy dla Osób Niepełnosprawnych z Zaburzeniami Psychicznymi
6. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna
7. Noclegownia,
8. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności
9. Sąd Rejonowy,
10. Komenda Powiatowa Policji.

Organizacje pozarządowe:

1. Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Carpe Diem”
2. Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów – Zarząd Oddziału Regionalnego w Radzynie Podlaskim
3. Polski Związek Niewidomych – Koło w Radzynie Podlaskim
4. „Pomocna Dłoń” – Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Świetlica Środowiskowa.

Powiatowy Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych

***3 CELE OPERACYJNE PROGRAMU DZIAŁAŃ NA
RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH POWIATU
RADZYŃSKIEGO NA LATA 2005 - 2020***

1. Promowanie aktywnych form wsparcia osób niepełnosprawnych.
2. Priorytetowe traktowanie rehabilitacji zawodowej oraz tworzenie miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych
3. Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych w zakresie dostępu do edukacji.
4. Ograniczanie skutków niepełnosprawności poprzez likwidację barier architektonicznych i transportowych, zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.

Powiatowy Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych

3.1 CEL OPERACYJNY I

PROMOWANIE AKTYWNYCH FORM WSPARCIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Uzasadnienie wyboru celu:

Warunkiem skuteczności wszelkich działań zmierzających do budowania społeczeństwa zintegrowanego jest uświadomienie każdemu obywatelowi istoty niepełnosprawności, jej przyczyn i barier, jakie napotyka człowiek niepełnosprawny. Należy uświadomić społeczeństwu, iż niepełnosprawność nie może być rozumiana tylko jako skutek choroby czy urazu, jako problem pojedynczej osoby. Jest ona także rezultatem barier, na jakie napotyka osoba z niepełnosprawnością w społeczeństwie. Brak znajomości zjawiska powoduje, że osoby niepełnosprawne żyją na uboczu życia społecznego, same lub w obrębie tylko wąskiego grona, borykając się ze swoimi problemami.

Także środowisko osób niepełnosprawnych winno podjąć starania, by w pełni włączyć się w nurt życia społecznego, zwiększyć swoją aktywność i dążyć do pełnego wykorzystania swoich praw.

Należy więc podjąć działania informacyjno - edukacyjne, których efektem będzie zmiana postaw w postrzeganiu i rozumieniu niepełnosprawności, nie tylko przez ludzi sprawnych, ale i przez samych niepełnosprawnych.

Zadania:

1. Propagowanie wiedzy na temat praw osób niepełnosprawnych.
2. Podnoszenie świadomości samych osób niepełnosprawnych i ich rodzin w kwestii przysługujących im praw i możliwości.
3. Przedstawianie możliwości różnych form aktywności osób niepełnosprawnych - przeciwstawianie się stereotypom i schematom izolującym osoby niepełnosprawne.
4. Stworzenie systemu informowania o formach pomocy i prawach dla osób niepełnosprawnych.
5. Organizowanie różnych działań na rzecz zapobiegania niepełnosprawności.
6. Pobudzanie aktywności środowiska osób niepełnosprawnych w sferze życia publicznego, kulturalnego i sportowego.
7. Zapewnienie warunków do aktywności publicznej.

Powiatowy Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych

8. Zapewnienie równego dostępu do kultury, sportu i rekreacji.
9. Zintegrowanie zasobów i partnerów do pracy na rzecz osób niepełnosprawnych.

Sposób realizacji zadań:

1. Informacje w prasie lokalnej.
2. Szkolenia, konferencje na szczeblach samorządów lokalnych dla radnych i urzędników instytucji publicznych oraz organizacji pozarządowych.
3. Rozpowszechnianie materiałów informacyjnych (ulotek, broszur, informatorów, plakatów) w budynkach użyteczności publicznej na terenie powiatu.
4. Stworzenie punktu informacyjnego dla osób niepełnosprawnych.
5. Przeprowadzanie systematycznych szkoleń BHP, badań zdrowotnych, profilaktycznych i okresowych.
6. Szkolenia dzieci, młodzieży i dorosłych z zakresu udzielania pomocy przedmedycznej.
7. Objęcie gimnastyką korekcyjną wad budowy i postawy u dzieci z przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjów.
8. Akcje informacyjne, spotkania, punkty konsultacyjne, porady
9. Wdrożenie w urzędach załatwiania spraw drogą elektroniczną.
10. Przystosowanie obiektów sportowych i kulturalnych do potrzeb wynikających z niepełnosprawności.
11. Zapewnienie możliwości uczestnictwa osób niepełnosprawnych w organizowanych imprezach ogólnodostępnych.
12. Włączanie twórców niepełnosprawnych w życie kulturalne powiatu.
13. Popularyzacja twórczości artystycznej i sportu jako form samorealizacji.
14. Wspieranie sportu i rekreacji osób niepełnosprawnych, poprzez organizowanie i wspieranie wycieczek, pikników, festynów integracyjnych i imprez sportowych.
15. Promowanie jednostek i organizacji pracujących dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin.
16. Tworzenie warunków do powstawania nowych i wspierania istniejących organizacji pozarządowych i grup wsparcia działających na rzecz osób niepełnosprawnych

Powiatowy Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych

Oczekiwane rezultaty:

1. Sprawny system informacyjny – edukacyjny.
2. Dostępność do informacji.
3. Podniesienie świadomości społeczeństwa w zakresie niepełnosprawności.
4. Wzrost uczestnictwa osób niepełnosprawnych w organizowanych imprezach lokalnych.
5. Aktywizacja osób niepełnosprawnych i ich rodzin w życiu publicznym, kulturalnym i sportowym.
6. Podnoszenie poziomu świadomości społeczności lokalnej na temat praw, potrzeb i możliwości osób niepełnosprawnych.
7. Zintegrowanie środowiska osób niepełnosprawnych ze społecznością lokalną.
8. Spójna polityka powiatowa na rzecz wyrównywania szans osób niepełnosprawnych.
9. Powstawanie środowiskowych form wsparcia na rzecz osób niepełnosprawnych.

Podmioty realizujące program:

1. Samorząd powiatowy,
2. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR),
3. Samorzady gminne,
4. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON),
5. Ośrodki Pomocy Społecznej (ops),
6. Organizacje pozarządowe,
7. Kuratorium oświaty,
8. Placówki oświatowe,
9. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
10. Zakłady opieki zdrowotnej.
11. Kluby sportowe.
12. Placówki kulturalne.
13. Organizacje pozarządowe, grupy wolontariuszy,
14. Inne instytucje, osoby fizyczne i prawne.

3.2 CEL OPERACYJNY II

**PRIORYTETOWE TRAKTOWANIE REHABILITACJI ZAWODOWEJ ORAZ
TWORZENIE MIEJSC PRACY DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH**

Uzasadnienie wyboru celu:

Aktywizacja zawodowa jest jednym z elementów złożonego procesu rehabilitacji osób niepełnosprawnych. Populacja osób niepełnosprawnych jest mniej aktywna zawodowo oraz gorzej wykształcona w porównaniu z osobami zdrowymi. Rehabilitacja zawodowa ma ogromne znaczenie dla prawidłowego funkcjonowania psychicznego, społecznego oraz integracji ze środowiskiem lokalnym. Praca zgodna z kwalifikacjami daje osobom niepełnosprawnym możliwość uczestniczenia w życiu społeczno - gospodarczym oraz jest gwarantem poczucia własnej wartości i samorealizacji, samodzielności materialnej, partnerskiego udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym. Z kolei dla państwa wyższy wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych to mniejsze wydatki na zabezpieczenie socjalne tej grupy.

Zadania:

1. Poszerzenie oferty szkoleniowej dla osób niepełnosprawnych, dostosowanej do wymogów rynku pracy .
2. Dostosowanie systemu kształcenia do potrzeb rynku pracy.
3. Zwiększenie wskaźnika zatrudnienia wśród osób niepełnosprawnych.

Sposób realizacji zadań:

1. Analiza zapotrzebowania na rynku pracy na poszczególne zawody.
2. Zbieranie i udostępnianie ofert zainteresowanym.
3. Informowanie pracodawców i osób niepełnosprawnych o możliwościach dofinansowania szkoleń ze środków PFRON.
4. Analiza adekwatności kierunków kształcenia do potrzeb rynkowych.
5. Wprowadzanie nowych profili kształcenia.
6. Propagowanie usług doradców zawodowych i psychologów pomagających w wyborze odpowiedniego zawodu.

Powiatowy Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych

7. Informowanie pracodawców o korzyściach płynących z zatrudniania osób niepełnosprawnych.
8. Popularyzacja warunków i zasad korzystania ze środków PFRON.
9. Objęcie osób niepełnosprawnych subsydiowanymi z Funduszu Pracy formami zatrudnienia (prace interwencyjne, staże).
10. Wyposażanie nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych odpowiednio do ich potrzeb i możliwości (w ramach programów celowych).
11. Propagowanie pożyczek dla osób niepełnosprawnych ze środków PFRON na rozpoczęcie działalności gospodarczej lub rolniczej i dofinansowania osobom niepełnosprawnym do 50% oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na kontynuowanie działalności gospodarczej.
12. Utworzenie warsztatów terapii zajęciowej (po zdiagnozowaniu potrzeb).

Oczekiwane rezultaty:

1. Zwiększenie liczby zatrudnionych osób niepełnosprawnych w zpch i na otwartym rynku pracy.
2. Zwiększenie oferty szkoleniowej dla osób niepełnosprawnych.
3. Diagnoza możliwości i potrzeb osób niepełnosprawnych w zakresie zatrudnienia.
4. Zwiększenie zainteresowania pracodawców zatrudnieniem osób niepełnosprawnych.
5. Promocja osób niepełnosprawnych na rynku pracy.
6. Zatrudnienie wspomagane osób niepełnosprawnych.

Podmioty realizujące program:

1. Samorząd powiatowy,
2. PCPR,
3. PFRON,
4. Powiatowy Urząd Pracy (PUP),
5. Samorzady gminne,
6. Placówki oświatowe,
7. Kuratorium oświaty,
8. Organizacje pozarządowe,
9. Inne instytucje, osoby fizyczne i prawne (Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS), Urząd skarbowy (US)).

3.3 CEL OPERACYJNY III

WYRÓWNYWANIE SZANS OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W ZAKRESIE DOSTĘPU DO EDUKACJI

Uzasadnienie wyboru celu:

Wszystkie osoby niepełnosprawne, niezależnie od charakteru i stopnia niepełnosprawności mają prawo do bezpłatnej oświaty i kształcenia zgodnego z ich preferencjami i możliwościami. Zgodnie ze standardami ONZ: „(...) państwo powinno brać pod uwagę zasadę równych szans w zakresie edukacji podstawowej, średniej i wyższej, o charakterze integracyjnym, dla niepełnosprawnych dzieci, młodzieży i dorosłych. Państwo powinno zagwarantować, by kształcenie osób niepełnosprawnych stanowiło integralną część systemu oświaty”.

Zgodnie ze współczesnymi tendencjami w pedagogice rozwój dziecka przebiega najlepiej w środowisku rówieśniczym. Proces dydaktyczno-wychowawczy przebiegający w środowisku rówieśników pełnosprawnych maksymalnie przygotowuje uczniów dotkniętych niepełnosprawnością do życia w społeczeństwie. Również dorosłe osoby niepełnosprawne powinny mieć możliwość zdobywania wykształcenia na poszczególnych poziomach edukacji lub podwyższania swoich kwalifikacji.

Zadania:

1. Monitorowanie potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.
2. Kształcenie dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w systemie ogólnodostępnym:
  - podniesienie świadomości środowiska nauczycielskiego i rodziców o potrzebie kształcenia (w miarę możliwości intelektualnych i zdrowotnych dziecka) w systemie ogólnodostępnym,
  - przygotowanie kadry do pracy z dziećmi i młodzieżą niepełnosprawną, zatrudnienie pedagogów specjalnych, rehabilitantów, logopedów i innych specjalistów wg potrzeb,
  - zapewnienie finansowej możliwości tworzenia klas integracyjnych w szkołach i grup integracyjnych w przedszkolach,
  - dostosowanie budynków placówek oświatowych do potrzeb niepełnosprawnych uczniów.

Powiatowy Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych

3. Wspieranie kształcenia w systemie specjalnym i nauczania indywidualnego.
4. Podniesienie poziomu wykształcenia i kwalifikacji dorosłych osób niepełnosprawnych.

Sposób realizacji zadań:

1. Nawiązanie współpracy z wydziałami oświaty jednostek samorządu terytorialnego, placówkami oświatowymi i organizacjami pozarządowymi w zakresie zgłaszanych potrzeb.
2. Spotkania, konferencje na temat oświaty osób niepełnosprawnych.
3. Doposażenie bazy dydaktycznej oraz socjalno - bytowej placówek specjalnych.
4. Specjalizacje, kursy, doksztalcenia z zakresu pedagogiki specjalnej, zatrudnienie odpowiednich specjalistów.
5. Zarezerwowanie w budżetach samorządów środków na tworzenie klas/grup integracyjnych.
6. Likwidacja barier architektonicznych, urbanistycznych, technicznych i w komunikowaniu.
7. Monitorowanie potrzeb.
8. Integracja uczniów z rówieśnikami ze szkół ogólnodostępnych.
9. Wspieranie absolwentów w dalszym rozwoju.
10. Uświadamianie środowiska osób niepełnosprawnych o konieczności podnoszenia wykształcenia i kwalifikacji.
11. Rozszerzenie oferty szkoleniowej i propagowanie szkoleń finansowanych ze środków PFRON.
12. Propagowanie rozwiązań wspierających uzyskanie wyższego wykształcenia – program „Student”, baza uczelni wyższych przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Oczekiwane rezultaty:

1. Stworzenie grup integracyjnych w przedszkolach oraz klas integracyjnych w szkołach.
2. Zwiększenie świadomości wśród nauczycieli, wychowawców w zakresie potrzeb osób niepełnosprawnych.
3. Likwidacja barier architektonicznych, komunikacyjnych uniemożliwiających dostęp do jednostek oświatowych.

Powiatowy Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych

4. Wzrost ilości organizowanych konferencji, spotkań edukacyjnych dotyczących akceptacji odmienności i modyfikacji stereotypów myślenia.
5. Wzrost ilości dorosłych niepełnosprawnych kontynuujących naukę i podwyższających swoje kwalifikacje.

Podmioty realizujące program:

1. Samorząd powiatowy,
2. Samorzady gminne,
3. PCPR,
4. Placówki oświatowe, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy
5. Kuratorium oświaty,
6. PFRON,
7. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
8. Organizacje pozarządowe,
9. Inne instytucje, osoby fizyczne i prawne.

3.4 CEL OPERACYJNY IV

OGRANICZANIE SKUTKÓW NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI POPRZEZ LIKWIDACJE BARIER ARCHITEKTONICZNYCH, KOMUNIKACYJNYCH I TRANSPORTOWYCH, ZAOPATRZENIE W SPRZĘT REHABILITACYJNY, PRZEDMIOTY ORTOPEDYCZNE, ŚRODKI POMOCNICZE I UDZIAŁ W TURNUSACH REHABILITACYJNYCH

Uzasadnienie wyboru celu:

Niepełnosprawność, zwłaszcza jeżeli pojawi się nagle, rodzi rozległe i często dramatyczne skutki dla osoby niepełnosprawnej i jej rodziny. Dlatego też istotna jest profesjonalna pomoc w rozwiązywaniu problemów występujących w fazie pojawiania się niepełnosprawności. Potrzeba objęcia opieką rehabilitacyjną dotyczy wszystkich osób niepełnosprawnych łącznie z osobami głęboko upośledzonymi i/lub dotkniętymi sprzężoną niepełnosprawnością. Celem rehabilitacji leczniczej jest przywrócenie możliwie wielu utraconych sprawności tak, aby osoba niepełnosprawna miała szansę na prowadzenie godnego

Powiatowy Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych

życia. Dotyczy to zarówno dzieci jak i osób dorosłych. Im wcześniej rozpocznie się rehabilitację leczniczą i wzmocni ją działaniami zmierzającymi do poprawy stanu psychicznego, tym większe szansę na normalne funkcjonowanie niepełnosprawnych w społeczeństwie.

Osoby niepełnosprawne napotykać na szereg barier utrudniających im udział w życiu społecznym. Niezbędne jest tworzenie warunków życia, w których osoby niepełnosprawne będą miały możliwość włączenia się lub całkowitego powrotu do czynnego życia w społeczeństwie. Istotne jest podejmowanie działań zmierzających do usuwania barier architektonicznych, w komunikowaniu się i transportowych, które uniemożliwiają lub utrudniają osobom niepełnosprawnym normalne funkcjonowanie. Dostosowania wymagają nie tylko miejsca zamieszkania osób niepełnosprawnych, ale również infrastruktura miejska i wiejska.

Zadania:

1. Likwidacja barier w komunikowaniu się i transportowych.
2. Dostosowanie obiektów użyteczności publicznej i infrastruktury do potrzeb osób niepełnosprawnych.
3. Stworzenie dostępu do rehabilitacji, zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, ortopedycznego i środków pomocniczych.
4. Rehabilitacja społeczna poprzez turnusy rehabilitacyjne.

Sposób realizacji zadań:

1. Zakup środków transportu dostosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych dla jednostek organizacyjnych powiatu, gmin i organizacji pozarządowych.
2. Zwiększenie dostępności i dostosowanie środków transportu komunikacji publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych.
3. Wspieranie telefonizacji osób niepełnosprawnych oraz dostępu do internetu.
4. Egzekwowanie prawa przez służby budowlane w zakresie budownictwa bez barier i doradztwo merytoryczne.
5. Propagowanie i inicjowanie działań zmierzających do likwidacji barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej na terenie powiatu.
6. Wyznaczenie miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych przed budynkami użyteczności publicznej i na osiedlach mieszkalnych.
7. Dostosowanie toalet do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Powiatowy Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych

8. Informowanie zainteresowanych osób niepełnosprawnych i innych organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych o możliwościach korzystania ze środków PFRON w celu likwidacji barier.
9. Wykonanie wind dźwigowych lub podjazdów przy obiektach użyteczności publicznej.
10. Utworzenie punktu zaopatrzenia ortopedycznego.
11. Dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, ortopedycznego i pomocniczego.
12. Dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych.
13. Wyposażenie obiektów służących rehabilitacji w sprzęt rehabilitacyjny.

Oczekiwane rezultaty:

1. Wzrost ilości obiektów użyteczności publicznych pozbawionych barier architektonicznych.
2. Wyznaczenie miejsc parkingowych przed budynkami użyteczności publicznej.
3. Wzrost ilości mieszkań przystosowanych dla osób niepełnosprawnych.
4. Likwidacja barier utrudniających osobom niepełnosprawnym poruszanie się po terenie.
5. Większa samodzielność i niezależność osób niepełnosprawnych.
6. Wyposażenie w środki transportu instytucji zajmujących się osobami niepełnosprawnymi.
7. Zmniejszenie ilości osób pozostających w domu z powodu barier architektonicznych i komunikacyjnych.
8. Wzrost dostępności do sprzętu rehabilitacyjnego, ortopedycznego i pomocniczego.

Podmioty realizujące program:

1. Samorząd powiatowy,
2. Samorzady gminne,
3. PCPR,
4. Inspektor Nadzoru Budowlanego,
5. Organizacje pozarządowe, osoby fizyczne i prawne,
6. PKS, PKP, przewoźnicy prywatni.

Powiatowy Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych

4 HARMONOGRAM REALIZACJI CELÓW OPERACYJNYCH NA LATA 2005-2015

CEL OPERACYJNY I – PROMOWANIE AKTYWNYCH FORM WSPARCIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH				
Zadanie	Sposób realizacji	Wykonawcy	Termin realizacji	Źródło finansowania
1. Propagowanie wiedzy na temat praw osób niepełnosprawnych.	Informacje w prasie lokalnej.	Samorząd powiatowy, PCPR, samorządy gminne, PFRON, ops, organizacje pozarządowe, inne instytucje	praca ciągła	środki samorządowe, środki PFRON, środki własne wykonawców
2. Podnoszenie świadomości samych osób niepełnosprawnych i ich rodzin w kwestii przysługujących im praw i możliwości.	Szkolenia, konferencje na szczeblach samorządów lokalnych dla radnych i urzędników instytucji publicznych oraz organizacjach pozarządowych.			
3. Przedstawianie możliwości różnych form aktywności osób niepełnosprawnych - przeciwstawianie się stereotypom i schematom izolującym osoby niepełnosprawne.	Rozpowszechnianie materiałów informacyjnych (ulotek, broszur, informatorów, plakatów) w budynkach użyteczności publicznej na terenie powiatu.			
4. Stworzenie systemu informowania o formach pomocy i prawach dla osób niepełnosprawnych.	Stworzenie punktu informacyjnego dla osób niepełnosprawnych.	samorząd powiatowy,	2007	środki samorządowe, środki zewnętrzne

Powiatowy Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych

5. Organizowanie różnych działań na rzecz zapobiegania niepełnosprawności.	Przeprowadzanie systematycznych szkoleń BHP, badań zdrowotnych, profilaktycznych i okresowych. Szkolenia dzieci, młodzieży i dorosłych z zakresu udzielania pomocy przedmedycznej. Objęcie gimnastyką korekcyjną wad budowy i postawy u dzieci z przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjów.	Samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, zakłady opieki zdrowotnej, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe.	praca ciągła	środki samorządowe środki pozabudżetowe
6. Pobudzanie aktywności środowiska osób niepełnosprawnych w sferze życia publicznego, kulturalnego i sportowego.	Akcje informacyjne, spotkania, punkty konsultacyjne, porady.	Samorząd powiatowy, PCPR, samorządy gminne, organizacje pozarządowe	praca ciągła	środki samorządowe, środki organizacji pozarządowych, środki uzyskane od sponsorów, środki PFRON, środki wykonawców
7. Zapewnienie warunków do aktywności publicznej.	Wdrożenie w urzędach załatwiania spraw drogą elektroniczną.	Samorząd powiatowy, Samorządy gminne, inne instytucje	2007	Środki samorządowe, środki zewnętrzne
8. Zapewnienie równego dostępu do kultury, sportu i rekreacji.	Przystosowanie obiektów sportowych i kulturalnych do potrzeb wynikających z niepełnosprawności. Zapewnienie możliwości uczestnictwa osób	Samorząd powiatowy, PCPR, samorządy gminne, kluby sportowe,	praca ciągła	środki samorządowe środki

Powiatowy Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych

	<p>niepełnosprawnych w organizowanych imprezach ogólnodostępnych.</p> <p>Włączanie twórców niepełnosprawnych w życie kulturalne powiatu.</p> <p>Popularyzacja twórczości artystycznej i sportu jako form samorealizacji.</p> <p>Wspieranie sportu i rekreacji osób niepełnosprawnych, poprzez organizowanie i wspieranie wycieczek, pikników, festynów integracyjnych i imprez sportowych.</p>	<p>placówki kulturalne, organizacje pozarządowe.</p>		<p>organizacji pozarządowych, środki uzyskane od sponsorów, środki PFRON, środki wykonawców</p>
<p>9. Zintegrowanie zasobów i partnerów do pracy na rzecz osób niepełnosprawnych.</p>	<p>Promowanie jednostek i organizacji pracujących dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin.</p> <p>Tworzenie warunków do powstawania nowych i wspierania istniejących organizacji pozarządowych i grup wsparcia działających na rzecz osób niepełnosprawnych.</p>	<p>Samorząd powiatowy, samorządy gminne, organizacje pozarządowe</p>	<p>praca ciągła</p>	<p>środki samorządowe, środki organizacji pozarządowych, środki uzyskane od sponsorów, środki PFRON</p>

Powiatowy Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych

CEL OPERACYJNY II – PRIORYTETOWE TRAKTOWANIE REHABILITACJI ZAWODOWEJ ORAZ TWORZENIE MIEJSC PRACY DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH				
Zadanie	Sposób realizacji	Wykonawcy	Termin realizacji	Źródło finansowania
1. Poszerzenie oferty szkoleniowej dla osób niepełnosprawnych, dostosowanej do wymogów rynku pracy.	Analiza zapotrzebowania na rynku pracy na poszczególne zawody. Zbieranie i udostępnianie ofert zainteresowanym. Informowanie pracodawców i osób niepełnosprawnych o możliwościach dofinansowania szkoleń ze środków PFRON.	PUP, PCPR	praca ciągła	Fundusz Pracy, środki PFRON
2. Dostosowanie systemu kształcenia do potrzeb rynku pracy.	Analiza adekwatności kierunków kształcenia do potrzeb rynkowych. Wprowadzanie nowych profili kształcenia. Propagowanie usług doradców zawodowych i psychologów pomagających w wyborze odpowiedniego zawodu.	Samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, placówki oświatowe, kuratorium oświaty, PUP	praca ciągła	środki samorządowe, Fundusz Pracy, inne środki

Powiatowy Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych

<p>3. Zwiększenie wskaźnika zatrudnienia wśród osób niepełnosprawnych.</p>	<p>Informowanie pracodawców o korzyściach płynących z zatrudniania osób niepełnosprawnych.</p> <p>Popularyzacja warunków i zasad korzystania ze środków PFRON.</p> <p>Objęcie osób niepełnosprawnych subsydiowanymi z funduszu pracy formami zatrudnienia (prace interwencyjne, staże).</p> <p>Wyposażenie nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych odpowiednio do ich potrzeb i możliwości (w ramach programów celowych)</p> <p>Propagowanie pożyczek dla osób niepełnosprawnych ze środków PFRON na rozpoczęcie działalności gospodarczej lub rolniczej i dofinansowania osób niepełnosprawnych do 50% oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na kontynuowanie działalności gospodarczej.</p>	<p>PUP, PCPR, PFRON, ZUS, Urząd Skarbowy, organizacje pozarządowe</p>	<p>praca ciągła</p>	<p>środki budżetowe. środki samorządowe, Fundusz Pracy, środki PFRON, inne środki</p>
	<p>Utworzenie warsztatów terapii zajęciowej (po zdiagnozowaniu potrzeb).</p>	<p>organizacje pozarządowe</p>	<p>2006</p>	<p>środki PFRON, środki wykonawców</p>

Powiatowy Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych

<i>CEL OPERACYJNY III – WYRÓWNYWANIE SZANS OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W ZAKRESIE DOSTĘPU DO EDUKACJI</i>				
Zadanie	Sposób realizacji	Wykonawcy	Termin realizacji	Źródło finansowania
1. Monitorowanie potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.	Nawiązanie współpracy z wydziałami oświaty jednostek samorządu terytorialnego, placówkami oświatowymi i organizacjami pozarządowymi w zakresie zgłaszanych potrzeb	Samorząd powiatowy, samorządy gminne, placówki oświatowe. PCPR, organizacje pozarządowe, inne instytucje, osoby fizyczne i prawne.	praca ciągła	środki samorządowe

Powiatowy Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych

<p>2. Kształcenie dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w systemie ogólnodostępnym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podniesienie świadomości środowiska nauczycielskiego i rodziców o potrzebie kształcenia (w miarę możliwości intelektualnych i zdrowotnych dziecka) w systemie oświaty ogólnodostępnym, - przygotowanie kadry do pracy z dziećmi i młodzieżą niepełnosprawną, zatrudnienie pedagogów specjalnych, rehabilitantów, logopedów i innych specjalistów wg potrzeb, - zapewnienie finansowej możliwości tworzenia klas integracyjnych w szkołach i grup integracyjnych w przedszkolach, - dostosowanie budynków placówek oświatowych do potrzeb niepełnosprawnych uczniów. 	<p>Spotkania, konferencje na temat oświaty osób niepełnosprawnych</p> <p>Doposażenie bazy dydaktycznej oraz socjalno - bytowej placówek specjalnych.</p> <p>Specjalizacje, kursy, doksztalcania z zakresu pedagogiki specjalnej, zatrudnienie odpowiednich specjalistów.</p> <p>Zarezerwowanie w budżetach samorządów środków na tworzenie klas/grup integracyjnych.</p> <p>Likwidacja barier architektonicznych, urbanistycznych, technicznych i w komunikowaniu.</p>	<p>Samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, placówki oświatowe, specjalny ośrodek szkolno – wychowawczy, kuratorium oświaty, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, PFRON.</p>	<p>praca ciągła</p>	<p>środki samorządowe, dotacje, środki PFRON, Fundusz Pracy, środki z innych źródeł</p>
<p>3. Wspieranie kształcenia w systemie specjalnym i nauczania indywidualnego.</p>	<p>Monitorowanie potrzeb.</p> <p>Integracja uczniów z rówieśnikami ze szkół ogólnodostępnych.</p>			

Powiatowy Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych

CEL OPERACYJNY IV – OGRANICZANIE SKUTKÓW NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI POPRZEZ LIKWIDACJĘ BARIER ARCHITEKTONICZNYCH, KOMUNIKACYJNYCH I TRANSPORTOWYCH, ZAOPATRZENIE W SPRZĘT REHABILITACYJNY, PRZEDMIOTY ORTOPEDYCZNE I ŚRODKI POMOCNICZE				
Zadanie	Sposób realizacji	Wykonawcy	Termin realizacji	Źródło finansowania
1. Likwidacja barier w komunikowaniu się i transportowych.	Zakup środków transportu dostosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych dla jednostek organizacyjnych powiatu, gmin i organizacji pozarządowych. Zwiększenie dostępności i dostosowanie środków transportu komunikacji publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych. Wspieranie telefonizacji osób niepełnosprawnych oraz dostępu do internetu.	Samorząd powiatowy, PCPR, samorządy gminne, organizacje pozarządowe, osoby fizyczne i prawne, PKS, PKP, przewoźnicy prywatni	praca ciągła	środki samorządowe, środki organizacji pozarządowych, środki uzyskane od sponsorów, środki PFRON, środki wykonawców
2. Dostosowanie obiektów użyteczności publicznej i infrastruktury do potrzeb osób niepełnosprawnych.	Egzekwowanie prawa przez służby budowlane w zakresie budownictwa bez barier i doradztwo merytoryczne. Propagowanie i inicjowanie działań zmierzających do likwidacji barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej na terenie powiatu. Wyznaczenie miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych przed budynkami użyteczności publicznej i na osiedlach mieszkalnych. Dostosowanie toalet dla potrzeb osób	Samorząd powiatowy, PCPR, samorządy gminne, organizacje pozarządowe, osoby fizyczne i prawne, Inspektor Nadzoru Budowlanego	praca ciągła	środki samorządowe, środki organizacji pozarządowych, środki uzyskane od sponsorów, środki PFRON, środki wykonawców

Powiatowy Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych

	<p>niepełnosprawnych.</p> <p>Informowanie zainteresowanych osób niepełnosprawnych na rzecz osób niepełnosprawnych o możliwościach korzystania ze środków PFRON w celu likwidacji barier.</p> <p>Wykonanie wind dźwigowych oraz podjazdów przy obiektach użyteczności publicznej.</p>			
<p>3. Stworzenie dostępu do rehabilitacji oraz zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, ortopedycznego i pomocniczego.</p> <p>4. Rehabilitacja społeczna poprzez turnusy rehabilitacyjne</p>	<p>Utworzenie punktu zaopatrzenia ortopedycznego.</p> <p>Dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, ortopedycznego i pomocniczego.</p> <p>Dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych.</p> <p>Wyposażenie obiektów służących rehabilitacji w sprzęt rehabilitacyjny.</p>	<p>Samorząd powiatowy, PCPR, samorządy gminne, organizacje pozarządowe, osoby fizyczne i prawne,</p>	<p>praca ciągła</p>	<p>środki samorządowe, środki organizacji pozarządowych, środki uzyskane od sponsorów, środki PFRON, Narodowy Fundusz Zdrowia</p>